

Національний університет
водного господарства
та природокористування

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА
ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

**Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра обліку і аудиту**

06-02-182

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ

до практичних занять з навчальної дисципліни
«Методологія наукових досліджень в обліку та оподаткуванні»
для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-
методичною комісією зі
спеціальності
071 «Облік і оподаткування»
Протокол № 3
від 24 жовтня 2017 року

Методичні вказівки та завдання до практичних занять з навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень в обліку та оподаткуванні» для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання / Бондарева Т.Г. Рівне : НУВГП, 2017. – 11 с.

Укладач: Бондарева Т. Г., к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту

Відповідальний за випуск – Позняковська Н.М., к.е.н., доцент,
в.о. завідувача кафедри обліку і аудиту

ЗМІСТ

1. Мета і завдання навчальної дисципліни	3
2. Структура навчальної дисципліни	4
3. Тематичний зміст практичних занять і самостійної роботи студентів	5
4. Рекомендована література	11

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень в обліку і оподаткуванні» – формування знань з методології, теорії методу і процесу, організації, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень в обліку і оподаткуванні» – теоретична підготовка студентів з питань сутності понять і категорій методологій наукових досліджень; організації процесу наукового дослідження; застосування теоретичних та емпіричних методів дослідження; методик дослідження, їх змісту і принципів розробки; розробки етапів та форм процесу наукового дослідження; організації науково-дослідної роботи магістрантів; специфіки наукового пізнання; змісту та структури процесу наукового дослідження; оформлення результатів наукових досліджень та впровадження їх у практику; визначення економічної ефективності наукових досліджень.

Предмет навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень в обліку і оподаткуванні» – система загальних принципів і підходів наукового пізнання, методи, технології пізнання, що пов'язані з науковою та практичною професійною діяльністю в галузі економіки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати*:

- теоретичні основи предмету методології наукового пізнання, його значення в науковій діяльності;
- специфіку наукового знання та вимоги щодо проведення наукового дослідження;
- функції наукового знання та засоби перевірки наукових теорій;

вміти:

- застосовувати теоретичні та емпіричні методи дослідження;
- організовувати власний процес наукового дослідження;
- здійснювати пошук наукових джерел для проведення дослідження;
- використовувати критичне мислення у своїй професійній галузі;
- оформлювати результати наукових досліджень;
- здійснювати практичне впровадження результатів наукових досліджень;
- оцінювати економічну ефективність наукових досліджень.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лекції	практичні	Самостійна робота	Індивідуальна робота		лекції	практичні	Самостійна робота	Індивідуальна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи наукового дослідження</i>										
Тема 1. Поняття науки і наукового дослідження	10	1	1	8	-	11	1	-	10	-
Тема 2. Загальнотеоретичні основи наукового пізнання	12	2	2	8	-	11	1	-	10	-
Тема 3. Наукове дослідження та методика його виконання в економіці	8	1	1	6	-	10	-	-	10	-
<i>Змістовий модуль 2. Організація наукової роботи</i>										
Тема 4. Етапи наукового дослідження	14	2	2	10	-	14	-	2	12	-
Тема 5. Методи наукового дослідження	10	2	2	6	-	10	-	-	10	-
Тема 6. Організація науково-дослідної роботи	12	2	2	8	-	10	-	-	10	-
Тема 7. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	12	2	2	8	-	12	-	2	10	-
Тема 8. Оформлення результатів наукових досліджень	12	4	2	6	-	12	-	2	10	-
Разом	90	16	14	60	-	90	2	6	82	-

3. ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1 *Теоретичні основи наукового дослідження*

Тема 1. Поняття науки і наукового дослідження

Обговорення теоретичних питань:

1. Поняття науки та наукового дослідження.
3. Основні функції науки.
4. Структура науки та її елементи.
5. Класифікація науки.
6. Основні наукові галузі.
7. Напрями сучасного розвитку науки.
8. Підготовка наукових кадрів.

Практичне завдання

1. Дослідити найбільш поширені підходи до тлумачення поняття наука у різних літературних джерелах.
2. Виділити найбільш поширені підходи до тлумачення поняття наука та узагальнити їх у таблиці (табл. 1).

Таблиця 1

Тлумачення терміна «наука» різними дослідниками

Тлумачення поняття науки	Дослідники			
	Пістунів І.М. [1, с.9]	Цехмістрова Г.С. [2, с.9]	Стахів О.А. [3, с.28]	І т.д.
– система знань про природу, суспільство і мислення	+	-	+	
– форма суспільної свідомості	-	+	-	
...				

Тема 2. Загальнотеоретичні основи наукового пізнання**Обговорення теоретичних питань:**

1. Поняття методології.
2. Наукове пізнання.
3. Загальна характеристика й визначення наукової теорії.
4. Форми організації наукового знання.
5. Наукове і ненаукове знання.
6. Наука як соціокультурний феномен.

Практичне завдання

1. Знайти відповідне визначення для кожного наведеного терміна (табл. 2).

Таблиця 2

Термін 1	Визначення 2	
Гіпотеза	А	подія, явище, процес, які мають місце в об'єктивній дійсності і є об'єктом дослідження
Наукове пізнання	Б	запитання чи комплекс запитань, які виникають у процесі розвитку пізнання і вирішення яких має суттєвий практичний або теоретичний інтерес
Факт	В	різновид здогадки, припущення більш або менш обґрунтоване, але ще не підтверджене, не доведене повністю
Доказ гіпотези	Г	наступна необхідна стадія дослідження і форма, в якій існує знання
Методологія	Д	система узагальненого знання, основних наукових ідей, законів і принципів, які відображають певну частину навколишнього світу, а також матеріальну і духовну діяльність людей
Проблема	Е	форма інформації, існування систематизованого результату інтелектуальної діяльності людини (пізнання)
Знання	Є	сукупність прийомів дослідження, що

застосовуються в науці

Національний університет
водного господарства
та природокористування

1	2	
Опис	Ж	продукт людського мислення, форма відображення дійсності
Теорія	З	форма процесу пізнання, головною функцією якого є вироблення й теоретична систематизація об'єктивних знань про дійсність
Ідея	И	функція наукового пізнання й етап наукового дослідження, що складається у фіксації даних експерименту за допомогою визначеної системи позначень

2. Визначити функції наукового пізнання та знайти відповідність між кожною функцією та її поясненням (табл. 3).

Таблиця 3

Назва функції	Пояснення функції	
1	2	
Опис	А	обґрунтоване припущення про майбутній стан явищ природи і суспільства або про явища, невідомі у даний час, але підлягають виявленню, заснованому на відкритих наукою законах розвитку природи і суспільства
Пояснення	Б	властива свідомості форма освоєння дійсності, що означає розкриття і відтворення змісту предмета
Розуміння	В	функція наукового пізнання й етап наукового дослідження, що складається у фіксації даних експерименту за допомогою визначеної системи позначень
Передбачення	Г	виявляється в розкритті сутності об'єкта, який досліджується; воно здійснюється шляхом показу того, що об'єкт, який пояснюється, діє за визначеним законом
Прогнозування	Д	один з видів передбачення, спеціальне дослідження перспектив деякого явища

Тема 3. Наукове дослідження та методика його виконання в економіці

Обговорення теоретичних питань:

1. Поняття об'єкта та предмета наукового дослідження.
2. Поняття про метод, методологію та рівні наукового дослідження.
3. Типологія методів наукового пізнання.
4. Особливості наукового дослідження в галузі економіки.

Практичні завдання

1. Науково-дослідний процес складається з таких стадій: організаційної, дослідної, узагальнення, апробації і реалізації результатів дослідження. Необхідно дати пояснення кожній стадії науково-дослідного процесу та зробити записи в табл. 4.

Таблиця 4

Стадії науково-дослідного процесу та їх характеристика

№ з/п	Назва стадії	Характеристика стадії
1.	Організаційна	...
2.	Дослідна	...
3.	Узагальнення	...
4.	Апробація	...
5.	Реалізація	...

2. Згідно з обраною тематикою дослідження визначити об'єкт та предмет дослідження, завдання дослідження. Визначити методи наукового дослідження.

Змістовий модуль 2. *Організація наукової роботи*

Тема 4. Етапи наукового дослідження

Обговорення теоретичних питань:

1. Основні етапи наукового дослідження.
2. Поняття про факти дійсності, їх види та зміст.

3. Формування наукової теорії.
4. Поняття про емпіричні та теоретичні рівні наукового дослідження.

Практичні завдання

1. Скласти схему етапів роботи над науковим дослідженням.
2. Згідно з обраною тематикою дослідження здійснити постановку наукової проблеми, сформулювати наукову гіпотезу.

Тема 5. Методи наукового дослідження

Обговорення теоретичних питань:

1. Методи нагромадження емпіричного матеріалу.
2. Методи спостереження, вимірювання, опису, експерименту та їх роль у дослідженні.
3. Види та форми науково-дослідної роботи магістрантів.
4. Класифікація наукових досліджень.

Практичні завдання

1. Емпіричний метод полягає в послідовному здійсненні наступних п'яти операцій: спостереження, вимірювання, моделювання, прогнозування, перевірка прогнозу. Необхідно знайти відповідне визначення для кожного наведеного терміна (табл. 5).

Таблиця 5

Термін	Визначення	
1	2	
Спостереження	А	цілеспрямоване вивчення предметів, що спирається в основному на дані органів почуттів (відчуття, сприйняття, уявлення)
Вимірювання	Б	сукупність способів і прийомів мислення, що дозволяють на основі аналізу ретроспективних, екзогенних (зовнішніх) і ендогенних (внутрішніх) даних, а також їх змін у розглянутому періоді часу вивести судження певної вірогідності відносно майбутнього розвитку об'єкта

1	2
Моделювання	В полягає у відтворенні характеристик об'єкта дослідження на іншому об'єкті, створеному для їх вивчення
Прогнозування	Г представлення властивостей реальних об'єктів у вигляді числової величини

2. Згідно з обраною тематикою наукової роботи визначити перелік методів, що можуть бути застосовані для дослідження питань обліку, аналізу та аудиту за окремими об'єктами. Вказати, як саме наведений метод може застосовуватись.
3. На підставі первинної документації, облікових реєстрів та звітності суб'єкта господарювання – бази магістерської роботи, виявити характерні напрямки наукового дослідження.
4. Застосувати прийом SWOT-аналізу як методу наукового дослідження.

Тема 6. Організація науково-дослідної роботи

Обговорення теоретичних питань:

1. Реферування літератури.
2. Обґрунтування теми, розробка її змісту, проведення наукового дослідження, апробація результатів дослідження у практиці діяльності підприємств-об'єктів дослідження.
3. Участь у розробці держбюджетної та госпдогвірної тематики кафедри.
4. Участь у конкурсах наукових робіт магістрантів, науково-практичних конференціях.
5. Планування науково-дослідної роботи магістрантом.
6. Складання індивідуального плану роботи магістранта.
7. Розробка календарного плану виконання випускної науково-кваліфікаційної роботи.
8. Систематизація результатів дослідження.

Практичні завдання

1. Сформувати індивідуальний план роботи магістранта.
2. Розробити календарний план виконання магістерської роботи.

3. Сформувати перелік літератури для опрацювання під час написання магістерської роботи.
4. Провести реферування літератури та оформити його результати.
5. Скласти заявку на грант.

Тема 7. Інформаційне забезпечення наукових досліджень

Обговорення теоретичних питань:

1. Поняття наукової інформації.
2. Види та вимоги до наукових видань.
3. Особливості збирання, обробки та інтерпретації інформації.

Практичні завдання

1. Згрупувати результати роботи з науковою літературою.
2. Зробити власні авторські висновки на підставі роботи з науковою літературою.

Тема 8. Оформлення результатів наукових досліджень

Обговорення теоретичних питань:

1. Викладення висновків та рекомендацій.
2. Упровадження результатів закінчених досліджень та розрахунок їх ефективності.
3. Дослідне випробування розроблених методик, рекомендацій, інструкцій, положень.
4. Ефективність результатів наукових досліджень та її критерії.

Практичні завдання

1. Підготувати тези доповіді на наукову конференцію.
2. Визначити ефективність результатів проведеного наукового дослідження.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень / М. Т. Білуха : підручник. – Київ : АБУ, 2002. – 480 с.

2. Єріна А. М. *Методологія наукових досліджень* : навч. посібник. / [Єріна А. М., Захожай В. Б., Єрін Д. Л.]. – Київ : ЦНЛ, 2004. – 212 с.
3. Стеченко Д. М. *Методологія наукових досліджень* : підручник / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. – Київ : Знання, 2007. – 317 с.
4. Фаренік С. *Логіка і методологія наукового дослідження* : наук.-метод. Посіб / С. Фаренік. – Київ : Вид-во УАДУ, 2000. – 340 с.

Допоміжна література

1. Гордійчук А. С., Стахів О. А. *Основи наукових досліджень* : Навч. посіб. – Рівне : НУВГП, 2008. – 331 с.
2. Кір'янов В. М. *Основи наукових досліджень* : Навч. посіб. для економічних спец. – Рівне : НУВГП, 2008. – 286 с.
3. Корбутяк В. І. *Методологія системного підходу та наукових досліджень* : Навч. посіб. – Рівне : НУВГП, 2010. – 176 с.
4. Кочкар'єв Д. В. *Інформаційні системи та математичні методи в наукових дослідженнях*. – Навч. посібник. Кредитно-модульна система орг. навч. процесу. – Рівне : НУВГП, 2010. – 75 с.
5. Макогон Ю. В., Пилипенко В. В. *Основи наукових досліджень в економіці* : Навч. посіб.-2-ге вид. – Донецьк : Альфа-прес, 2007. – 144 с.
6. П'ятницька-Позднякова І. С. *Основи наукових досліджень у вищій школі* : Навч. посібник. – Київ : Центр навчальної літератури, 2003. – 116 с.